

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště

Ústí nad Labem

Inspekční zpráva

Základní škola Jirkov, ul. Nerudova 1151, okres Chomutov

Adresa:

Nerudova ulice 1151, 431 11 Jirkov

Identifikátor školy: 600 077 438

Zřizovatel: Město Jirkov, náměstí Dr. E. Beneše 1

Školský úřad Chomutov, Vršovců 254, 430 01 Chomutov

Termín konání orientační inspekce: 21. - 23. březen 2000

Č. j.	061 86/2000-2005
Signatura	oflct102

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Základní škola Jirkov, Nerudova ulice 1151 byla naposledy zařazena do sítě školních zařízení s účinností od 1. ledna 2000 a podle zařazovací listiny má kapacitu 660 žáků, školní družina 100 žáků a jídelna může připravovat 400 jídel.

Podle zahajovacího výkazu nastoupilo 1. září 1999 do školy 585 žáků, ke dni inspekční návštěvy zde byli 583 žáci. Pracuje zde 32 pedagogů (z toho 25 plně odborně a pedagogicky způsobilých) včetně 3 vychovatelek ŠD a 2 vyučujících na částečný úvazek.

Budova školy je spojená s pavilonem školních dílen a pavilonem tělocvičen, školní družina vyvíjí činnost v oddělené budově, kde je i školní jídelna, v části přidělené vily pracují žáci v kroužcích. V sousedství školy leží velké pozemky školní zahrady a školní hřiště. Proti městskému ruchu je škola chráněna rozlehlým prostranstvím, které školu odděluje od ulice.

Škola ve spolupráci s DDM Paraplíčko iniciuje Dětský parlament žáků jirkovských škol a zřídila Centrum ekologické výchovy.

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ

Při orientační inspekci proběhly hospitace na 1. stupni (18 hodin), na 2. stupni v 9 hodinách (v českém jazyce, dějepisu, občanské výchově a při výuce anglického jazyka).

Výuka na 1. stupni byla sledována při hodinách matematiky, českého jazyka, při vlastivědě, přírodovědě, tělesné výchově a při výtvarné výchově.

Časová dotace ve sledovaných hodinách odpovídala zvolenému učebnímu programu, členění učiva do jednotlivých ročníků však není v souladu s dokumentem MŠMT č. j. 25 018/98-22 *Úpravy a doplňky základní pedagogické dokumentace vzdělávacího programu Základní škola*, jak vyplývá ze zápisů v třídních knihách. Bylo zjištěno, že vyučující uvedené materiály obdrželi od vedení školy, ale tomu uniklo, že vyučující na úpravy nereagovali a při výuce postupovali podle kapitol v učebnicích, které byly vydány ještě před 1. zářím 1998. Přípravy na samotné vyučovací hodiny ze strany pedagogů byly vesměs pečlivé, ale maximalistické, umožňovaly jen v omezené míře flexibilní reakce na změny situací ve třídě.

Personální podmínky na prvním stupni jsou dobré. Tři vyučující v současné době studují a doplňují si tak své střední pedagogické vzdělání, jedna vyučující je pedagogicky a odborně nezpůsobilá, zastupuje učitelku na MD jen do konce školního roku. Za nevyhovující lze považovat fakt, že pedagogickou nezpůsobilostí vyučujících jsou postiženy dvě první třídy, kde nedostatky v oblasti metodik a zvolených forem práce jsou evidentní.

Učební prostředí i chodby školy jsou esteticky vkusně vyzdobeny a prostředí je výchovně podnětné. Škola má dostatek vhodných prostor pro výuku, učebny jsou vybaveny vhodným nábytkem, pro první stupeň má škola dostatek profesionálně vyrobených pomůcek, především tabelárního charakteru, kterých však vyučující v plné míře nevyužívají a volí buď pomůcky vlastnoručně vyráběné, nebo se obejdou bez názorných pomůcek. V žádné ze sledovaných hodin nebylo použito didaktické techniky. Kromě učebnic, pracovních sešitů a dobře připravených tabulí nebylo využíváno jiných informačních zdrojů (výjimku z tohoto pravidla činila výuka *přírodovědy* v V. B, kde bylo využito doplňkových encyklopedií).

Ve sledovaných hodinách převažovala frontální výuka (výjimku tvořily hodiny *českého jazyka* a *matematiky* ve IV. A s prvky skupinového vyučování). Všechny hodiny byly svou strukturou přizpůsobeny věku dětí a výukovým cílům. Výběr informací a jejich množství byl v 1. až

3. ročníku přiměřeně náročný a korespondoval s věkovými zvláštnostmi žáků. Při zadávání samostatných prací pro žáky 1. - 4. ročníku byla respektována zásada přiměřenosti. U žáků 5. ročníku se objevovaly samostatné práce příliš dlouhé, jednotvárné, svou stereotypností přivolovaly na žáky únavu a spolu s ní i nespolutracující chování, absentovaly relaxační chvílky. Z této praxe vybočovaly jen hodiny *přírodovědy* a *vlastivědy* a hodiny ve IV. A. Učitelé věnovali až přílišnou pozornost předávání faktografických vědomostí. Efektivitu vzdělávacího procesu znehodnocovalo použití tzv. vyřazovacích soutěží i vyvolávání žáků před zadáním úkolu, což snižovalo aktivitu žáků.

Během výuky měli žáci otevřený prostor pro uplatnění svých názorů (především *při vlastivědě* a *přírodovědě*), při výuce se žáci mohli úspěšně uplatnit, což bylo zvláště patrné při práci s žáky z minoritních etnik. Žáci jsou schopni aplikovat učivo, orientovat se v textu, jsou vesměs vedeni k samostatnosti.

Téměř ve všech hodinách byla uplatňována úvodní i průběžná motivace, bylo využíváno mimoškolních poznatků, mezipředmětových vztahů s prvoukou, vlastivědou, přírodopisem i matematikou. V průběhu hodin kladli učitelé ověřovací otázky, vesměs však uzavřeného charakteru, takže žáci mohli odpovídat velmi stručně, často jednoslovně. Komunikativní schopnosti nebyly tak v průběhu sledovaných hodin žáků v plné míře rozvíjeny (výjimku zde tvořily hodiny *vlastivědy* a *přírodovědě*, kde žáci poznávali nové odborné pojmy a v *českém jazyce* v V. A, kde se seznamovali s přejatými názvy povolání).

Zkoušení na známky proběhlo v jediné hodině (*při matematice* v V. B). Nepřiměřeně náročná klasifikace se objevila v sešitech žáků 2. ročníku, zejména v matematice, nedostatečné známky se objevují i za neplnění povinností, podobně i ve 4. ročníku jsou žáci neúspěšní při pololetní klasifikaci v nových předmětech (*vlastivěda, přírodověda, anglický a německý jazyk*). Ze zápisů v žákovských knížkách a notýscích je patrné, že hodnocení má vždy sumativní charakter, převládají zejména známky z *matematiky* a *českého jazyka*, hojně jsou využívány desetiminutovky a krátká procvičení i klasifikované samostatné práce, slovní hodnocení se neobjevuje, jen zřídka objevují rodiče v sešitech a v žákovských knížkách informace o pozitivní stimulaci dítěte formou pochvaly za výkon při vyučování. V závěru sledovaných hodin hodnotili vyučující žáky a jejich výkony jen sporadicky, bylo však vždy konstatováno, že cíl hodiny byl splněn. Ani jednou se nevyskytlo sebehodnocení žáků.

Vzájemná komunikace mezi učiteli a žáky byla při hospitacích na velmi dobré úrovni. Žáci se vyjadřovali nebojácně, dodržovali dohodnutá pravidla, vyučující respektovali žákovu osobnost. Většina vyučujících uplatňovala vhodně i neverbální komunikaci s žáky. Žáci pracovali se zaujetím, byli dosti aktivní a projevovali k výuce pozitivní vztah.

Celkově lze hodnotit sledovanou práci na 1. stupni jako dobrou, jako velmi dobrou v hodinách ve IV. A, ve výchovách a v přírodovědě.

Výuka na 2. stupni byla hodnocena v humanitních předmětech.

Plánování sledovaných hodin je účelné, výjimku tvoří tematické plány *občanské výchovy*, kde se ukázalo, že nedošlo ke koordinaci *s rodinnou výchovou* a při výuce se žáci s jedním tématem „Rodina“ setkávají dokonce třikrát. Osnovy ve sledovaných předmětech jsou plněny, vzhledem k rozsahu látky je však tématu „2. světová válka“ věnováno zbytečně mnoho času, který může chybět při probírání posledního dějepisného tématu v 9. ročníku. Příprava na hodiny byla pečlivá, byla však limitována pedagogickou a odbornou způsobilostí vyučujících.

Personální podmínky *pro výuku jazyků* jsou dobré (výuku zajišťují i učitelky s pedagogickou způsobilostí pro 1. stupeň), *pro výuku společenskovědních oborů* velmi dobré. Dobré jsou

i materiální podmínky pro výuku (používané učebnice, cvičebnice, doplňovací text, obrazový materiál, tabelární pomůcky).

Psychohygiena vyučovacího procesu ve sledovaných hodinách byla v zásadě dobrá, avšak v případech, kdy vyučující nezajistil přiměřené zaměstnání pro všechny žáky, nebyla výuka efektivní, dostavovalo se nespolupracující chování žáků včetně projevů nekázně. Tyto nedostatky plynuly z malé zkušenosti vyučující, které je třeba věnovat pozornost po metodické stránce.

Frontálně pojaté hodiny měly dobrou stavbu, ale připravené úkoly byly fádni, z nich se pak vymykaly hodiny *českého jazyka* v 7. a 9. ročníku, v *dějepis* 8. ročníku a *anglického jazyka* ve 4. ročníku. Tyto hodiny měly zajímavou úvodní i průběžnou motivaci, spojování historických poznatků se současností, dostatečné množství kladných stimulů v průběžných pochvalách za výkony žáků, atmosféra takových hodin byla velmi vstřícná. Sledované hodiny *anglického jazyka* se od sebe lišily i v přístupu k látce. Zatímco výuka v 9. ročníku byla založena na gramatice a bylo zde málo prostoru pro praktické využití dovedností, žáci hovořili sporadicky, opakovali slovíčka, plnili cvičení z učebnice a poslouchali nahranou ukázkou, žáci ve 4. ročníku dosavadních vědomostí využívali, hodiny byla živá, žáci pracovali se zaujetím.

V hodinách neměli žáci mnoho prostoru pro rozvíjení komunikativních schopností, pro vlastní otázky a možnou diskusi, v interakci se objevovaly i drobné problémy při řešení kázeňských problémů u nepozorných žáků.

Sešity z českého jazyka i v cizích jazycích jsou opravovány pravidelně, žáci mají velké množství známek, ale převážně z tzv. desetiminutovek.

Hodnocení výuky společenských věd je dobré, výuka jazyků velmi dobrá.

Česká školní inspekce hodnotí celkovou kvalitu vzdělávání ve sledovaných hodinách jako dobrou.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Plánování

Hlavní úkoly školy pro školní rok 1999/2000 byly projednány v pedagogické radě 31. 8. 1999 a vycházejí z dlouhodobé koncepce školy (učební plán *Základní škola č. j. 16847/93-2 a dokončování vzdělávacího programu č. j. 18730/91-20 v 9. ročníku, dlouhodobá prevence proti negativním jevům a prohlubování výchovného působení na žáky, kteří žijí v městské čtvrti Nové Ervénice, velmi silně ovlivněné množstvím málo přizpůsobivých občanů se slabým sociokulturním prostředím, zkvalitňování materiálně technických podmínek pro práci pedagogů v této sídlištní škole apod.*). Žákům je nabízeno 6 volitelných předmětů (*informatika, konverzace v cizích jazycích, praktika v přírodovědných předmětech, technické kreslení a domácnost*). Na škole pracuje 16 zájmových estetických a sportovních útvarů a kroužek výpočetní techniky, kroužky jsou vedeny vesměs pedagogy. Plán obsahuje podrobně rozpracovanou organizaci školního roku, organizační strukturu školy, pedagogické zajištění školního roku, plány pedagogických porad, školní řád, vnitřní platový předpis i plán kontrolní činnosti. Z ročního plánu vychází měsíční plánování práce, termínování úkolů a stanovení osobní zodpovědnosti za splnění úkolů.

Nedostatkem je, že vyučující nebyli důsledně kontrolováni, při plnění výše uvedeného pokynu o doplňcích vzdělávacího programu *Základní škola*. O nápravě jednal ředitel školy s pedagogy již v průběhu inspekční návštěvy.

Organizování

Ředitel tohoto právního subjektu přidělil kompetence své zástupkyni, vedoucí školní jídelny, ekonomce školy a školníkovi. Organizační struktura je přehledná a umožňuje zdárné řízení školy. Pokyny, které ředitel školy vydává, jsou jasné a snadno kontrolovatelné.

Vnitřní chod školy se řídí uvedenými organizačními směrnicemi a školním řádem. Pro účelnou organizaci práce ustanovil ředitel potřebné metodické orgány a využívá porad vedení školy, provozních porad i pedagogických rad, kdy pracovníci školy mají možnost podílet se na životě školy. Ředitelství školy vede psanou osobní dokumentaci o pracovnících školy i o žácích školy (o těch má zavedenou i účelnou kartotéku v počítačové podobě) a všechny tyto informace jsou zajištěny proti zneužití.

Zápisy z provozních a pedagogických porad jsou vedeny a parafovány pracovníky školy. Školní řád stanovuje povinnosti pedagogických i správních pracovníků, zahrnuje organizaci vyučování a přestávek, práva a povinnosti žáků, vnitřní řady tříd a odborných pracoven, školní družiny a školní jídelny, obsahuje upřesnění a aktualizaci povinné dokumentace školy i traumatologický plán. Školní řád vychází z platných zákonných norem. Informační systém je jednoduchý, založený na systému informačních tabulí ve školních prostorách a ve sborovně i na využití školního rozhlasu. Aktuální informace jsou denně zveřejňovány ve sborovně školy. Pokyny mají kultivovanou formu. Pro rodiče slouží vedle žákovských knížek a informačních tabulí na chodbách školy i systém konzultačních dní a třídních schůzek.

Výroční zpráva školy za uplynulý školní rok obsahuje veškeré předepsané náležitosti.

Škola musí úzce spolupracovat s ostatními školami ve městě i s orgány státní správy a samosprávy, protože v Jirkově nedochází zatím k úbytku žáků, naopak je nutné poskytovat vzdělávání i žákům, kteří nemohou být v rámci školního obvodu přijati na nejbližší školu.

Vedení a motivování pracovníků

Vzhledem k nízkému průměrnému věku pracovníků školy je nutné, aby vedení lidí bylo každodenní a pružné, čemuž slouží pravidelný kontakt vedení školy se zaměstnanci.

Na škole panuje klidné pracovní prostředí, ve kterém se mohou pracovníci uplatnit své nápady. Vedení školy umožnilo 4 vyučujícím dálkově studovat a získat tak potřebnou kvalifikaci (jedna vyučující v nejbližší době studium státní zkouškou ukončí). Vyučující navštěvují i vzdělávací programy Střediska DVPP okresu Chomutov.

Škola má ještě rezervy v zajišťování metodické pomoci začínajícím nezkušeným vyučujícím, kteří jako plně odborně způsobilí pedagogové na škole pracují, i při pomoci vyučujícím, kteří si své vzdělání teprve doplňují.

Jako součást vnitřního platového předpisu tohoto právního subjektu zpracovalo vedení školy kritéria pro přiznávání osobního příplatku učitelům, tato kritéria jsou obecně známa, preferují kvalitu výchovně vzdělávacího procesu, sebevzdělávání pracovníků a práci při mimoškolní činnosti žáků.

Kontrolní mechanismy

Kontrola výchovně vzdělávacího procesu, provozu školy a hospodaření právního subjektu je prováděna v souladu s ročním plánem kontrol, který má dvě části: veřejnou a neveřejnou. Ředitel školy vede řádně záznamy o kontrolách, které uskutečnil buď on, nebo jeho zástupkyně, registruje odstranění zjištěných závad, vede kartotéku hospitačních záznamů se zjištěnými závěry a s uloženými opatřeními pro zkvalitnění práce. Zjištěné problémy jsou

řešeny s jednotlivými zaměstnanci okamžitě.

Efektivita vynakládaných prostředků

Zpráva o hospodaření za kalendářní rok dokladuje šetrné čerpání finančních prostředků přidělených státem prostřednictvím školského úřadu. Za uplynulý kalendářní rok bylo na nákup učebnic a školních pomůcek vynaloženo 211 855 Kč. Protože škola obdržela od státu jen 152 tisíc korun, musela použít na vyrovnání schodku 59 855 Kč z prostředků určených na provoz školy od zřizovatele. Nakládání s finančními prostředky je velmi promyšlené, šetrné a Česká školní inspekce je hodnotí jako velmi dobré.

Česká školní inspekce hodnotí kvalitu řízení jako velmi dobré.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- povinná dokumentace školy podle § 38a odst. 1 zákona č. 29/1984 sb., o soustavě základních a středních škol, ve znění pozdějších předpisů
- koncepce školy
- plán práce na školní rok 1999/2000
- plán kontrolní činnosti
- tematické plány hospitovaných předmětů a zápisy z jednání metodických orgánů
- žákovská dokumentace (žákovské knížky, notýsky, sešity)

ZÁVĚR

Základní škola Jirkov, Nerudova ulice 1151 je školským zařízením, které v předmětech sledovaných orientační inspekcí plní své výchovně vzdělávací úkoly dobře.

Pozitivním jevem je, že na škole pracuje pedagogický tým, který má vzhledem k nízkému věkovému průměru a vstřícné školní atmosféře perspektivní předpoklady k dalšímu pedagogickému růstu. Nedostatky zjištěné v průběhu kontroly výchovně vzdělávacího procesu lze díky velmi dobré řídicí složce v krátké době odstranit. Od minulé inspekční návštěvy, kdy bylo kontrolováno jen řízení školy, došlo k dalšímu zlepšení této oblasti práce.

Datum vyhotovení inspekční zprávy a složení inspekčního týmu

Razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Bečvář Vladimír	v. r. Bečvář
Členové týmu	Mgr. Bednářová Erika	v. r. Bednářová
	Mgr. Podešvová Hana	v. r. Podešvová

V Chomutově dne 28. března 2000

Přílohy: 1

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 31. března 2000

Razítko

Mgr. Jiráček Petr v. r.
Podpis ředitele

Předmětem inspekce bylo zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 8 téhož zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Školský úřad	14. dubna 2000	061 102/2000-2005
Zřizovatel	14. dubna 2000	061 103/2000-2005
Rada školy		

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
---	---	Nebyly podány